

A delayed pidyon haben at night

Q Our son's *pidyon haben* (redemption of the firstborn) falls on Shabbat, so it is pushed off until after Shabbat. Must we do it on *Motza'ei Shabbat*, which is late this time of year, or may we do it the next day (before nightfall), when it is easier for our guests and us?

5. מגן אברהם סי' שלט ס"ק ח

ואין פודין - אפי' בכלי דמי למקח וממכר, וא"ל יתן המעות לכהן בערב שבת, מ"מ איך יעשה עם הברכות והסעודה, יעשנה בע"ש? עדיין לא חלה עליו המצוה, ואיך יאמר "וצוננו", ובשבת נמי לא, דהשתא לאו מידי קעביד; לכן ימתין עד יום אי' (ת"ה) ובי"ד סי' ש"ה כתב הב"ח, דאם מלאו לו כ"ט י"ב תשצ"ג ביום ו' יפדוהו ביום ו' דהוי חדש, וכ"כ הש"ך ס"ק י"ט שם; ולי נראה דאין לסמוך ע"ז, דבבכורו דף מ"ט אמרי' מת ביום לי כיום שלפניו כו' מ"ט דרבנן גמרי' חדש חדש ממדבר; מה התם ומעלה אף הכא נמי ומעלה וכו'. קשה מאי פריך: "מ"ט דרבנן" הא עדיין לא חלה לו חדש? אלא נ"ל דה"פ: כיון שכלו כ"ט י"ב תשצ"ג ה"ל חדש, ומשני דבעי' ומעלי ולכן צריך שיגיע ליום ל"א...

6. מגן אברהם סי' תקסח ס"ק י

וצ"ע אם חל יום ל"א בשבת וביום אי' הוא תענית י' ימי תשובה אם מותרים לאכול, דהתו' כתבו במ"ק סוף דף ח' מילה מותר לעשותה בחול המועד כיון שזמנה קבוע אין לבטל זה מפני זה, אבל סעודת פדיון הבן צ"ע, וא"ל הא זמנה קבוע! תינח בזמנה, שלא בזמנה היאך יהא מותר עכ"ל. וקשה הלא מצינו ג"כ מילה שלא בזמנה, אלא על כרחך מילה אע"פ שעבר זמנה, כל שעתא ושעתא זמנה הוא, דאסור לעמוד ערל, אבל פדיון הבן כיון שעבר זמנו יכולין לדחותו יותר, כנ"ל לדעת התוס'; ואם כן י"ל דלא מקרי סעודת מצוה; לכן נ"ל דיעשה הסעודה בלילה, אבל כשהוא בזמנו מותר לאכול שם:

דגול מרובה על המגן אברהם שם

ולעני' יעשה גוף הפדיון עם הסעודה בליל מוצאי שבת, ואין זה דומה למ"ש הש"ך שם, דשם יום ל"א הוא תענית ציבור, לכן אין מקדימין הפדיון ללילה שלפניו, משום דלפעמים בליל ל"א אכתי לא נשלם כ"ט י"ב תשצ"ג, אבל נדון זה של המג"א שליל מוצאי שבת כבר הוא ליל ל"ב, למה לא יעשה אז הפדיון עם הסעודה כאחד?

1. שולחן ערוך יורה דעה סי' שה סעי' יא
אין הבכור ראוי לפדיון עד שיעברו עליו שלשים יום; ואחר שלשים יום יפדנו מיד, שלא ישחה המצוה. ואם חל יום ל"א להיות בשבת, אין פודין אותו בשבת, אלא ימתין עד יום א'.

2. במדבר פרק יח פסוק טז

ופדויו מבן חדש תפדה בערכך כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הוא:

3. משנה, בכורות דף מט עמוד א

מתני'. מת הבן בתוך שלשים יום - אע"פ שנתן לכהן יחזור, לאחר לי יום - אע"פ שלא נתן יתן. מת ביום שלשים - כיום שלפניו, ר' עקיבא אומר: אם נתן - לא יטול, ואם לא נתן - לא יתן.
מתני'. מת האב בתוך שלשים - בחזקת שלא נפדה, עד שיביא ראיה שנפדה; לאחר שלשים יום - בחזקת שנפדה, עד שיאמרו לו שלא נפדה.

4. ש"ך יורה דעה סימן שה ס"ק יט

עוד כתב הב"ח דיש לחלק בין הגיע הבן ביום ו' בהשכמה (לאו דוקא דה"ה כל יום ו') לבן חדש שהוא כ"ט י"ב תשצ"ג או יפדוהו ביום ו' לאחר שכבר הוא מבן חדש ולמעלה, ואם לא הגיע מבן חדש ומעלה עד הגיע השבת, אז פודין אותו ביום א', והארכת בתשוי בס"ד בראיות ברורות שכן פסק בספר יראים ע"כ. ודבריו נכונים שכן מבואר בספר יראים סי' שצ"ג; וממאי דאיתא בש"ס ופוסקים סתם לי יום אין ראיה, דהכי אשכחן טובי בש"ס ופוסקים לי יום שהוא חדש, כדלעיל סי' קפ"ט ס"ק לי וגם מדברי מהר"א והמחבר יש לפרש כן, אלא שאין נוהגין לפדות עד יום ל"א והיינו היכא דאפשר, אבל היכא דכלו כ"ט י"ב תשצ"ג קודם השבת יש לפדותו ביום ו', ומהר"א והמחבר דקאמרי אם חל יום ל"א בשבת היינו סוף כ"ט י"ב תשצ"ג ודו"ק: